

Trygve RÖNNING

Kampene ved Kremzow 29/2 - 2/3.1945.

Vi var rundt den 08.02.44 landet i Stettin etter sjøtransport over Østersjøen fra Kurlandskjelen. Etter opplesning av biler og utstyr dro vi østover til en landsby som het Sassenhagen hvor vi skulle gjøre oss klare til videre innsats mot Ivan i Pommern. Oppholdet i Sassenhagen varte noen dager og vi fikk nye reserver, som ikke hadde noen fronterfaring. Å prøve å lage soldater av disse karene, så ikke ut til å være bryet verdt.

Jeg overhørte en samtale hvor en påsto at vi var storforbrytere og det var et stort feiltak at han, som sa det, var kommet til vår enhet. Jeg bestemte meg for å følge med denne typen, hvis det ble mulig. Etter en oppstilling for regimentsjefen, Kørbel, fikk vi høre at vi var klare til innsats. Vårt regt., denne dagen, besto av toppen en styrke på to kompanier. Regt. dro sørøstover i retning av Arnswalde og den første kvelden var jeg med spiessen fram til kompanigefechtstand. Vi kjørte framover i en folkevogn til et gods langt ute i ødemarken og fortsatte videre til fots ut i et skogs- og jordbruks-område. Jeg ble satt igjen like ved kompanistaben. Her satt jeg da alene i mørket og ante ingenting om hva som skjedde rundt meg; men det var ikke første gangen jeg var i den situasjonen. Alt var rolig og stille; men jeg holdt meg da våken til spiessen kom tilbake. Han var ordknapp og det så ikke ut til at han trivdes; men hvem gjorde vel det etter en samtale med Hauptsturmführer Mehler. En offiser som ingen i vårt kompani likte noe særlig. Det var mange grunner til det. Han var en tung, dørsk type som prøvde å unngå alle farer og som var modig bare når han hadde drukket. Og han drakk opp hele kvoten for kompaniet. Så lenge vi hadde den gamle spiessen, Fritz Harbusch, så hanterte han trosset og holdt det utenfor Mehlers rekkevidde, slik at vi var istand til å gjøre jobben vår; men etter at han falt i januar i Kurland og vi fikk ny spiess, Becker, så kom ordrene fra Mehler gjennom overalt.

Neste dag var jeg også med spiessen framover og ble satt til å vente i en skog. Det var mørkt og jeg hørte to personer komme mot meg forfra. Jeg anropte dem og ba om parole og fikk en kraftig overhaling tilbake, om at de ikke visste av noen parole og den ga de også blanke blaffen i. De kunne jo være glade at det var jeg som tok i mot dem, en som sparte på kruttet til det ble nødvendig. Den ene av disse karene var kommet igjennom fra russisk side og hadde greid å slå seg gjennom i fra Breslau, som var omringet av Ivan i flere uker. Den andre var en Uscha fra vår btl. De fikk passere i fred. Så kom spiessen og han var like mutt som før. Da jeg kom tilbake til trosset fikk jeg beskjed om at jeg skulle begi meg neste dag til Falkenberg, til regt.schirrmeistere for å reparere den Opel Blitz, som hadde vårt mitt ansvarsområde siden Narva. Den hadde Uscha Braden sprengt differencialen på. Under slep østover fra Stettin raste jeg inn i kjøkkenvogna bakfra, som slepte meg og Opelen, da Gregori bråbremset for ikke å kjøre inn i noen flyktninger. Slik ble det til at jeg lå under den bilen og skiftet bakaksel og radiator; mens kompaniet angrep Arnswalde sammen med resten av divisjonen. Her på regt.bilverkstedet var bemanningen skrumpet ned til en Oscha og en Uscha. Det som forundrer meg enda,

var at ingen av disse ga meg en handsrekning slik at bilen kunne bli fortere ferdig. Jeg fikk pent gjøre alt arbeide selv og jeg sto på dag og natt. Etter 4-5 dager var jeg kjøreklar og satte meg igang tilbake til Sassenhagen på lyse dagen, uten å ta hensyn til at luftrommet var totalt behersket av Ivan. Lufta var stinn av fly; men ingen la merke til meg. Vel fremme i Sassenhagen fikk jeg beskjed av spiessen om at vi skulle kjøre fram til kompaniet. Jeg hadde ikke den ringeste anelse om hvor vi skulle dra; men så lenge spiessen var informert så spilte det heller ingen rolle. Langt om lenge kom vi fram til kompaniet som lå i Kremzow. (Jeg er ikke helt sikker på at det var den landsbyen het; men knut Baardseth kaller den det i alle fall.)

Vi fant Hauptsturmführer Mehler sittende på en stol nede i en kjeller i et stort betonghus. Han så potte sur ut, det var ikke noe nytt, og han åpnet med å si at han fra nå av, ikke ville ha bruk for noe tross og vi fra nå av var soldater i forreste linje. Hvis han trodde at jeg skulle få sjakk, så måtte han tro om igjen, for etter min mening, det beste som kunne skje for min del. Jeg var lita lei all dette ansvaret med å holde kompaniets våpen istand; jeg fikk jo knapt noe nytt og jeg var også lei av potetskrelling, bilkjøring og at en aldri skulle få ta seg igjen med litt søvn en gang iblant. Jeg var alltid på farten og hadde vært det siden Narva. De gode stundene jeg hadde hatt var de gangene jeg hadde flyttet fram i stillingene og hadde losjert sammen med granatkastergruppen og delt deres liv. Om nettene var jeg på rundgang i stillingene og undersøkte våpen. Nå ble jeg løst fra alt dette og jeg var frontsoldat i ordets beste forstand. Mehler sa vi skulle følge ham og vi gikk ut og bort i et skogholdt. Her kan dere stå sa, han, hvorpå han gikk sin vei uten å orientere noe om hvor vi var, i forhold til Ivan eller våre egne. Jeg så ikke et menneske noe sted. Spiessen var i elendig humør og bar seg for, han hadde da andre ting han var satt til å gjøre, enn å stå ute i skogen og ikke foreta seg noe. Jeg hadde en herlig følelse av å være en fri mann. Etter å ha hørt på spiessen en stund, sa jeg at vi fikk gå fram mot hovedveien inne i landsbyen, for å se om vi kunne treffe noen andre fra kompaniet. Spiessen gjentok stadig at han måtte tilbake til trosset og da vi kom fram til veien, så sa jeg at det beste var, at han satte seg i folkevogna og kjørte tilbake til trosset og at jeg ble hvor jeg var. Jeg gikk ned i kjelleren til Mehler og fortalte hva som var hent og han lot som om det var i orden. På en eller annen måte hadde jeg følelsen av at Mehler godtok meg som en brukbar person. Han hadde vel ikke glemt de gangene jeg måtte sitte i bunkeren hans ved Mizi å spille sjakk med ham, for at han skulle ha tidtrøyte. Han vant heller ikke så mye at det gjorde noe. Bak i de tunge øynene hans hadde jeg noen ganger sett et glimt av respekt, hvis det var mulig. Jeg måtte, ved Mizi, følge ham, når han fant på å gå gjennom stillingene. Nå var vi i Kremzow. Jeg fikk beskjed om å gå gjennom stillingene å se etter at alle våpen var i stand.

Jeg ante fremdeles ikke hvor stillingene var og kompanitroppsjefen, min venn, Jens Gran, lovte å sette meg på sporet. Jeg gikk framover hovedveien ut av landsbyen, østover til jeg kom til et par enkeltliggende hus og like før en husklynge der

startet stillingene. De var ferdig oppbygd da kompaniet kom dit dagen før og de lå fint til i terrenget. Til venstre for veien, sydover, var stillingene til 9 kp., vårt kompani og til høyre, nordover, var stillingene til 10.kp. Det var det jeg fikk vite og det var da nok for meg. Ivan var det ingen som hadde sett noe til. Han sliktet kanskje også sine sår etter de angrepene som divisjonene våre hadde gjort for å få ut sivilistene fra Arnswalde. Jeg gjorde meg flid og tok meg god tid i hver stilling. Det var da heller ikke så mange, som sorterte under 9 kp. På et maskingevår fant jeg at det var sølt noe syltetøy og her satt da også han jeg noterte meg i Sassenhagen. Han fikk beskjed om at det ikke ble tollerert hos oss at våpnene ikke ble holdt rene. Så tuslet jeg tilbake til kompanisjefen og meldte at alle våpen var i orden. Jeg fikk en pust i bakken; men så fikk jeg på ny beskjed av Mehler å gå gjennom stillingene på nytt. Nå var jeg kjent og gikk runden på nytt. I en stilling fikk jeg låne en kikkert og satte meg ned og studerte terrenget østover. Det var store landbruksområder så langt øyet rakk. Bare et sted kunne jeg skimte en bevegelse og etter å ha studert dette litt, fant jeg ut at det var et dædyr. Ivan var ikke å se på mange kilometers hold. Jeg gikk så tilbake til kompanisjefen igjen. Han hadde ikke fortalt meg at jeg skulle være noe annet sted og etter som Jens Gran var der, så fant jeg at det var det hyggeligste stedet foreløpig. Vi var de eneste to nordmenn igjen i kompaniet. Etter at jeg en tredje gang hadde gått gjennom stillingene begynte det å gå mot kveld. Jens og Franz Baldus var ute ved hovedveien og det begynte å bli mørkt. Jens sa vi måtte prøve å få sove litt. Det var uvisst når Ivan kom og det var best vi fikk sovet litt før han ankom. Vi gikk ned i en kjeller og la oss på noen sekker på gulvet der. Baldus skulle passe på. I kjellerrommet ved siden av holdt en stormkanonbesetning på med å undersøke en av sine. Han var såret i mave-regionen av en granatslint. Han hadde gått ut for å se om stormkanonen; men da han ikke kom tilbake, så gikk en ut for å se etter ham og der lå han såret, like ved hushjørnet. De hadde båret ham ned og lagt ham på et bord og hadde kledd av ham, for å finne hvor han var såret. Mannen var i sjokk og pratet hele tia om hvem skulle kjøre stormkanonen, nå når han var såret. Kommandanten prøvde å berolige ham med at det skulle de nok greie; men han burde nå ta det med ro til sankabilen kom for å hente ham. For meg så det ut til at han døde mer og mer bort. Vi gikk for å prøve å sove litt. Et problem hadde jeg. Hvem hadde skutt den granaten som såret stormkanonsjåføren? Ivan hadde vi jo ikke sett enda.

Jeg sloknet momentant og våknet med et spark i baken og Baldus ropte at Ivan var brutt gjennom og at vi måtte komme oss ut. Da jeg dro fram med spiessen hadde jeg tatt med et lett maskingevår, MG-42. Et par band med ammunisjon hadde jeg med. Baldus hadde fulgt opp med en full MG-ammunisjonskasse og slik ble vi automatisk MG-skytter I og II. Vi stormet ut av huset og ut på gaten. Her la det en bak en MG og fyrte østover gaten. I ildskjæret fra noen brennende hus, så vi at det krydde av sovjet-soldater utover mot øst. Jeg slengte meg ned ved siden av han som allerede lå der og fyrte også løs samme vei. Sovjetsoldatene trakk seg fort inn i dekning bak de store trærne som sto

bortover gaten og vi ordnet oss nå slik at den ene holdt skytingen igang; mens den andre ladet inn nytt ammunisjonsbelte. Baldus sto på kne mellom oss og delte ut ammunisjon. Plutselig roper han at der kommer de og på den andre siden av gaten kom det en 10-12 mann løpende ut på en plass mellom et våningshus og en låve. Jeg reiste meg opp og fyrte løs med MG-et presset mot hoften og så sprang vi bakover i gaten. Vi sprang ved siden av hverandre. Det smalt rundt ørene på oss og det lyste i flere farver av lyssporammunisjon. Vi kastet oss inn i et portrom og så oppover gaten østover. Det ble rolig. Det så ikke ut til at Ivan fulgte etter oss. Etter en stund gikk vi videre mot sentrum av byen for å finne noen av de andre. Han som lå i gaten ved siden av oss, fortalte at Ivan var kommet som sluppet ut av en sekk og kjørte rett inn i stillingene, i mørke natta. En T-34 som kom først hadde fått 5 panserver i seg og sto med en gang i fyr. Men det var flere panser og kompaniene hadde blitt kastet ut av stillingene. Men det var jo folk igjen borte i gata hvor vi hadde ligget, for ved siden av oss ved en steinmur sto det en 7,5 cm PAK fra 12.komp.; men stormkanonen sto ikke lenger ved husveggen. Pak-kanonen var betjent, det visste vi. Det viste seg da også senere, at granatkasterne fra 12 komp. hadde gitt Ivan en sa varm mottakelse, slik at han avbrøt angrepet inn i byen. Men det var fritt for infanteri foran 12.komp. som var et tungt kompani.

Da vi tre gikk over torvet bak kirken, så vi egne soldater stå i en sidegt., sør for torvet og vi gikk dit. Her traff vi Mehler som holdt på å arrangere et motangrep. Da han fikk se oss, så sier han til meg, at jeg og Baldus skulle ta høyre fløy under angrepet og at oppgaven var å ta tilbake de gamle stillingene og så holde dem. Og så fikk vi tildelt 2 standartenoberjunkere som skulle stå under min kommando. Det var to unge karer, belgiere, som kom direkte fra Tölz. Vel en burde jo ha følt seg beåret over, som Rottenführer, å få kommandoen over slike karer; men under de rådende forhold så var ikke tjenestegrader noe en snakket om. Her fikk den som var litt kjent i strøket ta ansvaret. Vi var vel kanskje 20 mann som marsjerte ut i mørket sør for byen i østlig retning. Vi kom ut på et jorde og det ble spredning. Jeg sa Mehler gå først og vi svingte ut mot høyre. Vi fire gikk ikke mange hundre metre for vi kom inn til de gamle stillingene og hoppet derfor ned i de fine gravene, da vi kom dit. Belgierne hadde fått utdelt hver sin sturmkarabin 44. Det første de fortalte meg da vi kom ned i graven, var at disse våpnene ikke skjøt og jeg tror ikke at de hadde den ringeste anelse om hvordan dette kunne undersøkes, for årsaken til problemet. Jeg åpnet begge sturmkarabinene og fant at slagbolten manglet i dem begge. Sabotasjen var nok i full sving bak våre linjer.

Idet jeg setter opp MG-et på kanten av graven, ser jeg i lyset av brannene bak oss to mann som kommer gående rett mot oss. Jeg anroper 3 ganger; men får ikke svar. Det ser ut som om de ikke hverken hører eller ser oss. Baldus trekker pistolen og hopper opp på gravkanten og karene går rett på ham. Så ser vel alle samtidig at de har møtt fienden. Den første russeren prøver å få snudd maskinpistolen mot Baldus; men han har allerede tak i den. Jeg fyrer av en salve mot den bakerste Ivan; han faller og

Baldus og den første ligger på bakken i brytekamp. Det er uråd å se hvem er hvem og å skyte inn i kampen, dem i mellom, våger jeg ikke. Jeg roper til belgieren, som står nærmest, at han må ut å hjelpe Baldus. Han hopper opp på kanten og tar den første og den beste og det er Baldus, som nå må forsvare seg mot belgieren. Ivan kommer fri og løper inn i skuddfeltet for MG-et. Nå er vi opphisset og jeg ber belgierne passe på ved de nærmeste hjørnene i graven. Det er opplagt at vi er inne på Ivans territorium. Jeg ser østover og bakover mot byen og i lyset fra byens brennende hus ser jeg 3 sovjettsoldater komme trekkende på en tung mitraljøse og midt ute på jordet setter de seg ned og fyrer løs innover mot byen. Et glimt der inne fra og de tre flyr opp luften og detter ned igjen i deler. Det er 12.komp.s 7,5 cm Pak som har besvart ilden. Så ser vi plutselig 7 mann som går bak oss vestover. Den ene belgieren sier: "Nå trekker de seg tilbake" Jeg ser med en gang på silhuetene til disse karene og deres maskingeværkolber, at det er russere. Dette sier jeg så til belgieren, som ber meg sette igang å skyte. Til det svarte jeg at her blir det ingen skyting, for nå forsto jeg at det ikke var andre enn oss 4 som var her ute og at de andre hadde trukket seg tilbake. Dette var jo likt Mehler. Så sier jeg at vi går tilbake og at vi følger i russernes fotspor bakover. Jeg gikk først, med MG-et hengt opp rundt halsen. Vi ser russerne forsvinne inn i en allè med store trær, nøyaktig der vi hadde kommet ut på jordet, da vi startet angrepet. Dit er det vi også setter kursen, for tenker jeg, enten går de til venstre eller høyre eller så har vi uflaks og de står og venter på oss. Vi er ikke kjent i området, annet enn der vi hadde gått først og der er det vi må finne tilbake. Spenningen er stor idet vi trår inn i alleen; men ingenting skjer og fort er vi ute på jordet på den andre siden og like etterpå blir vi anropt av våre egne. Det er en MG-skytter fra 10.kp. Jeg spør ham om han har sett noe til de andre og han svarer at det er lenge siden de kom. Jeg gir ham beskjed om at det er 7 russere ikke langt unna og at han bør være oppmerksom på disse.

Så kommer vi til noen hus hvor det er fullt med soldater og der treffer vi Mehler igjen. Vi får noe å spise og våre belgiere forsvinner sporløst. De har sikkert kommet til feil enhet og prøver å finne igjen "Langenmark" eller "Wallonien" som også er i nærheten. I alle fall kommer vi akkurat tidsnok til å få våre med på neste motangrep, som skal foregå langs hovedgata østover gjennom byen og vi trasker fortrøstningsfullt iveri. Denne gangen skal vi bare frem til der, hvor vi startet kampen. Men siden så kommer det en ny ordre. 9 kp. skal rykke fram over jordene og innta sine gamle stillinger østenfor byen; men vel å merke uten kompanisjef Mehler. Han sitter i kjelleren. Som eneste underoffiser i 9 kp. så må Jens Gran føre angrepet og da må jo også Baldus og jeg med, for vi er vel de eneste gamlekarene igjen i kompaniet. Styrken er "stor" vi teller ca. 15 mann. Vi går først sørover for å komme litt bort fra lyset fra brannene og svinger så østover. Vi passerer de tre russiske mitraljøse-skytterne og vi forstår at Lage har et forferdelig våpen. Vi går uten vanskeligheter inn i våre gamle stillinger ca 100 m sør for hovedveien. Vi vet at det er fullt med russepanser like foran oss, mest amerikanske Sherman. En stikker hodet opp, et

infanteri-lyssporskudd plystrer forbi og så en pansersprenggranat. Dette gjentar seg flere ganger. Det er ikke sjangse for å komme i stilling med en panserneve. Jeg sier til Jens at dette går ikke. Når det blir lyst så kommer vi ikke ut igjen. Jens sier så, at han har ordre om å holde stillingen for enhver pris; men kan du komme deg tilbake til Mehler, å få en annen ordre, er det greit. Jeg sniker meg ut av stillingen og prøver å være så usynlig som mulig bakover det åpne jorden, som jeg må krysse, ca. 700 m langt. Det ser ut som om alle tar siesta midt på natta. Det skytes ikke fra noen kant og heller ikke blir jeg anropt av noen når jeg kommer inn på hovedgt. i byen. Turen går rett til Mehler og jeg forelegger ham situasjonen og sier at vi har ingen sjangse der fremme hvis det blir lyst. "Ja, dere får trekke dere da", sier han uten noen disputas. Så var det samme veien tilbake;

men her måtte jeg være forsiktig når jeg skulle inn til mine egne, for der lå fingrene lette på avtrekkerne. Jeg gikk i den gamle stillingen frem til en feltvei hvor jeg kunne rope over den og ned i graven til Jens. Jeg fikk kontakt med ham og han ga beskjed og vi trakk oss tilbake i samme antall som vi gikk fram. Det begynte å lysne av dag og det var på høy tid at vi kom oss tilbake.

Det begynte å lysne av dag. Vi var alle kommet helskinnet tilbake og var glade for det. Jens gikk for å melde fra til Mehler. En fra 12.komp. kunne fortelle oss at en Ivan hadde vært i det huset hvor vi hadde sovet og at han hadde skutt fra 2.etg. Jens, Baldus og jeg gikk mot huset og jeg gikk inn som førstemann. Ikke særlig høy i hatten; men med MG-et klart. Jeg gikk inn hovedinngangen og kom inn i et stort rom. Dette var ikke et vanligmanns hus. Det sa flott ut her inne. Vi stoppet og lyttet men kunne ikke høre noen. Vi gikk inn i en korridor med dører til begge sider. Vi gikk inn døren lengst inne til høyre. Dette var et rom med vinduer med front mot PAK-en. Det var enda halv-mørkt her inne. I den indre delen av rommet sto det en stor seng og her lå det en gammel mann og ved sengen satt det to gamle koner. Vi hilste på dem og spurte om de ikke skulle komme seg bort før Ivan kom. Men de sa at den gamle mannen ikke kunne gå og at de hadde besluttet seg til å bli hvor de var. Det fikk gå som det ville, sa de. Vi spurte om de hadde hørt eller sett noen andre soldater der; men det hadde de ikke. Så ønsket vi dem lykke til og trakk oss ut. Vi hadde ikke noen sjangse til å hjelpe disse folkene.

Vi gikk ut igjen etter å ha sett over huset forøvrig. Et vindu i 2.etg. sto oppe, så Ivan hadde nok vært der. Så gikk vi ut igjen og da var Mehler kommet på banen. Han fordelte restene av sitt kompani langs en trerekke og kom tilbake dit jeg sto. Jeg ble ikke tildelt noen oppgave. Jeg sto bak et tre og så ut over jordene østover. Mehler sto 4 meter fra meg. Han sa ikke et ord. Så gikk han bort til en som lå på bakken foran oss og pirket i ham med foten. Det var en av hans meldere, som da muligens var blitt skutt av den Ivan som var i 2.etg. på huset. Oppe ved våre gamle stillinger, hvor vi hadde vært på besøk om natten, så jeg en Ivan komme løpende ut av et hus ved hovedveien og hoppet ned i et dekningshull. Jeg forsto at der hadde han granatkasterstilling. Så ser jeg at det i en dalsenkning i sydøstlig retning

kommer en 30-40 Ivans marsjerende i spredt formasjon og ser ut til å gå forbi byen vi forsvarer. Avstanden er for stor til at det er mulig å starte en ildkamp fra vår side. Nå sitter jeg her alene. Mehler er forsvunnet. Ingen bekymrer seg for meg. Jeg er visst ikke med i rekkene lenger. Jeg skal til å flytte på meg da Gran kommer sammen med en annen kar og sier han må ha MG-et mitt. Det er ordre fra Mehler, sier han. At de har bruk for det er jeg ikke i tvil om, så det er bare å gi det fra seg. Som erstatning fikk jeg en 98K. De går sin vei og jeg drar ut låsen på geværet og der gjennom løpet og der ser jeg et kraftig "Lauf aufbau", d.v.s. løpet er ødelagt og våpenet ubrukbart. Så nå følte jeg meg temmelig avkledd, uten våpen hadde jeg her ingenting å bestille. Jeg måtte hurtigst mulig finne meg noe å skyte med. Jeg gikk over mot hovedgt. PAK-en til 12.komp. var fjernet fra stillingen ved huset.

I hovedgata var det panserkamp. Nede ved kirken så jeg 2 stormkanoner som sto inntil husveggene på den nordlige siden av gaten. De fyrte østover gaten og i veggene ved siden av stormkanonene haglet det ut murstein og vinduer. Jeg gikk på fortauet på sydsiden av gaten og prøvde på hurtigste måte å komme ut av kampområdet til disse spesialistene. Jeg mente at kom jeg meg til batl. forbindingsplassen, så måtte det da bli et eller annet våpen å få tak i. Btl.forb.plassen lå i en sidevei vestenfor kirken. Jeg møtte en kar underveis og fortalte hva jeg var på jakt etter. Han kunne fortelle at ved btl.forb.plassen sto det en lastebil som delte ut nye sturmkarabinere 44. Jeg lå avgårde og der sto det en Opel Blitz og en del folk. Jeg henvendte meg til han, som var under presenningen på lasteplanet og spurte, om det var så, at han hadde en sturmkarabiner til meg. Først lurte han på om jeg kunne betjene et slikt våpen. Da han fikk høre at jeg var våpensmeden i 9.komp. så var ikke dette noe problem lenger. Jeg fikk ny sturmkarabiner, seks fulle magasin, bæreutstyr for magasinene og lommene fulle med ammunisjonspakker. Nå følte jeg meg godt påkledd og la veien østover igjen.

Etter ca. 100 m gange kommer jeg bort til noen karer som står ved veien. Jeg ser først at det er Hauptscha. Bernt Høpken når jeg er helt framme ved siden av ham. Jeg hilser på ham og får en kort innføring i situasjonen. Han forteller at tre karer som står foran ham, den ene på kne, har stukket av fra stillingene og latt våpnene ligge igjen og at han måtte skyte på dem for å få dem stoppet. Den ene hadde fått en kule i leggen. Han bar seg stygt for at han var blitt såret av egne. Høpken gjorde prosessen kort og ga dem kort tid på å komme seg i stillingene igjen.

eller å forlate denne jammerdal omgående. Enden ble at disse tre dro avgårde østover igjen. Jeg gikk sammen med Høpken bort til torvet og bak kirken. Her møtte vi to som kom slepende med en såret som hadde maveskudd. Den sårede klaget over at hans kamerater hadde latt ham ligge så lenge, før de hadde trukket ham tilbake. Høpken så på ham en liten stund og sa til de to som hadde ham mellom seg. "Legg ham i solstripen der så han får kjenne varmen fra solen". Det var klart at han ikke hadde lenge igjen. Jeg snakket til en, som var helt gul i fjeset og hadde en stor bulke i stålhelmen. Han hadde splint eller skuddtreff i hjelmen og en kraftig hjernerystelse. Jeg

spurte om jeg skulle følge ham til btl.forb.plassen; men han mente at det skulle han greie selv, bare han fikk hvile seg litt. Høpken og jeg gikk stien over kirkeplassen og så østover hovedgata. Jeg gikk opp mot kirken og stilte meg bak et tre og så at nede på gata foran meg sto det en PAK fra 12.komp. Høpken ropte jeg skulle komme meg ned derifra for det er lett å bli plukket ned der, sa han. Da vi kom ned på gata så ser jeg at det er min kamerat fra utdannelsesia i Klagenfurt og Grafenwöhr som sitter bak kanonen. Jeg gjorde meg liten og sprang inn bak PAK-en. "Hei Lage, er det deg som holder til her". Han hilser blidt på meg; men har hele tiden øynene rettet framover gata og i kanonsiktet. Foran PAK-en står det en 4-hjuls bondevogn som akkurat er så høy at løpet på kanonen stikker over. En utmerket kamuflasje. 4 meter til venstre for kanonen, står det en åvskutt Sherman med et hull i tårnet og et i understellet. Da kampen ble for het for stormkanonene på den andre siden på gata, så hadde disse kjørt inn på torvet bak kirkevollen. Ivan trodde vel da, at her var det fritt fram og at det gjalt å komme seg så fort som mulig etter stormkanonene, for disse hadde ikke tårn og måtte siktes inn grovt, ved at sjåføren stilte inn vognen i riktig posisjon, så Ivan hadde kommet i full fart vestover gata; men hadde ikke sett kanonløpet som raget fram over bondevognen. To raske smell fra Lages kanon og Ivan fikk bråstopp. Høpken ropte på meg fra et hus og jeg ønsket Lage lykke til og løp over til Høpken. Det satt 3-4 mann ved et stort bord i et rom som vendte ut mot gaten, og i veggen var det en svær dobbeldør som sto åpen. "Sett deg å få deg mat", sa Høpken. På bordet var det et stort brød og en boks med sirup. Kaffe var det også, og det smakte alldeles herlig og det var ikke rasjonert, så det var lov til å spise flere stykker med brød. Det var lenge siden jeg hadde fått noe å spise.

Mens vi sitter der og spiser, så sier Høpken til meg: "Skal du frem til den derre idioten igjen?" Jeg var jo ikke i tvil om hvem han mente. Det var Mehler. Forholdet mellom Mehler og Høpken var så dårlig, som det kunne blitt, da han var i 9.komp. som kompanitroppfører og det visste vel alle. Bataljonskomm. Hoffmann forfremmet Høpken til kompanisjef for 10.komp. ved Mizi i Kurland og berget Høpken for flere kvaler. Både Kutsch og Schehrer som var troppførere i 9.komp. hatet Mehler like mye som Høpken. På Høpkens spørsmål måtte jeg jo si at jeg måtte frem til 9.komp. "Gi faen i ham og bli med meg", sa Høpken og jeg tenkte at det kunne jeg vel gjøre for en stund, uten at noen savnet meg borte hos 9.komp.

Dermed ble jeg med Høpken. Han sprang foran tvers over gata foran Lages PAK. Vi sprang inn mellom noen hus på den andre siden og begynte så å gå framover langs nordsiden av hovedgata; men bak de husene som lå inn til gata. I den første tverrveien til hovedgata, som tok av litt østenfor kirken og PAK-en, der sto det en Uscha. fra 12.komp. med en MP i handa. Foran ham lå det 4 brunkledde skikkelser døde i gata. Det var panserbesetningen fra Sherman-panseren som Lage hadde knekt. Hadde disse karene holdt seg i panseren i 12 timer uten å rømme ut, så er det sannsynlig at de hadde overlevd; men nå hadde de kommet seg ut og sprang rundt det første hjørnet og rett inn i ilden fra han som

sto der.

Vi fortsatte østover gjennom noen haver og kom til neste tverrvei. Denne var ganske bred her ved hovedveien og på den østlige siden sto det 4 granatkastere fra 12.komp. Store hauger med ammunisjonskasser sto stablet rundt dem. Det var disse granatkasterne som hadde brakt Ivan til stopp, natten før. De sto nå tilsynelatende uten betjening; men karene var vel ikke langt unna, antok jeg. De måtte vel ha en hvil, når dette var mulig. Vårt inntrykk, etter motordur borte hos Ivan, var at de nå begynte å dra forbi landsbyen vår og lot oss sitte der vi satt. Vi krysset veien forbi granatkasterne og gikk over et lite jordområde på ca. et mål, og mot et større gårdsbruk(gods) med store låvebygninger med et våningshus av middels størrelse, som lå på tvers foran oss. 20 m fra dette stopper Høpken og sier til meg. "Jeg har et MG her nede", og dermed farer han utfor en skråning i full fart. Det var siste gang jeg så Bernt Høpken. Han overlevde krigen og døde en gang i 1980 årene.

Nå sto jeg der alene igjen og ante i grunnen ingenting om hva som foregikk her. Jeg gikk fram til den store fjøsbygningen til venstre og gikk til det venstre hjørnet av den. Jeg så forsiktig rundt hjørnet og til min forundring ser jeg en Ivan stå fullt oppreist ca 70 m unna. Det forundret meg at han ikke lå i dekning og at han ikke bar våpen. Dessuten syntes jeg at han så ut til å se forferdelig skremt ut. Hadde jeg vært venstrehendt ville det vel ha vært en enkel sak å få sturmkarabine- ren i stilling; men det var mye kvist i veien, fra noen busker som sto på hushjørnet. Terrenget skrådde ganske bratt nedover mot en dal som gikk langsmed landsbyen og terrenget forøvrig. Hvis dette var Kremzow så var det "Faule Ihna" den bekken som randt i bunnen av denne dalen.

"Schiess doch", hører jeg bak meg og der står det en Oscha. Han ser også denne russeren. Det er så mye kvist i veien sier jeg. Det begynte å demre for meg at Ivan hadde et skuespill på gang der nede. Var det en av våre han hadde stilt ut tro. Så sier Oscha, til meg. "Kom her", og vi går på det andre hjørnet, det som vendte inn mot gårdsplassen og våningshuset. Midt ute på gårdsplassen, som var omkranset av en stor lagerbygning, i tre, på sørsiden, som da lå langs hovedgata, mot vest av våningshuset og mot nord av en stor fjøsbygning og bortenfor der enda en stor bygning som en bare kunne skimte i røykhavet, var det noe buskas. "Løp inn til det buskaset og ta stilling der", sier Oscha-en og jeg løp så lavt jeg bare kunne og frem dit og kastet meg inn under buskene. Igrunnen var jeg gla jeg var under kommando igjen og at det var noen som syntes de hadde bruk for meg. Jeg prøvde å orientere meg der fremme; men det var så mye røyk at det var

nesten umulig å puste og øynene sved. Østover var det bare røyk. Jeg fant snart ut at dette var ikke noe blivende sted. Jeg så ikke et levende menneske noe sted og at jeg var midt oppe i Ivans område, det var jeg ikke i tvil om. Jeg satte kursen for det hushjørnet hvor jeg var kommet fra. Her var det ingen. Så gikk jeg ned til det andre hjørnet igjen og ser at Ivan står fremdeles i opprett stilling der nede, uten våpen. Ved siden av meg var det et par staurer med en bordbit påspikret, litt over hodehøyde. Plutselig knaller det rundt meg og bordbiten flyr i

filler rundt hodet mitt. Jeg blir betenkt. Hvem er det av Ivan, som kan se meg her, skuddene må jo komme bakfra? Jeg blir betenkt; men blir sittende litt til og studere den stående Ivan. Så merker jeg at det står en bak meg og jeg ser opp i et blidt fjes. Jeg peker rundt hjørnet og han bak meg titter frem. Så sier han: "Kom". Vi tar en liten konferanse bak husveggen og nå ser jeg at han har Røde Kors-merke på armen. Han er saniteter i 10. komp. Han har en 98K i hånden og er for øyeblikket stridende. "Du, dekker meg", sier han, "og så springer vi inn i fjøset og så skal jeg prøve å få has på de der nede fra fjøsvinduet. Men du må passe på at ingen kommer inn på oss bakfra". Vi springer inn på gardsplassen, langs veggen på fjøset og inn den første porten. Her står det fremdeles kyr på båsene. Østover er det for skjellig maskiner og gods stablet og i østenden er det en åpen port. Den må jeg passe på, tenker jeg. Jeg setter meg på huk ved bakparten på den ytterste kua mot øst og har en bordvange mellom meg og det øvrige rommet østover. Rett ut for meg, mot syd har jeg en stor åpen port, slik at jeg ser ut på gardsplassen, inn i buskaset der jeg først hadde vårt og så til østsiden av den store trelagerbygningen. Jeg kan se bakparten av en avskutt Sherman på trehushjørnet, Denne står på hovedgata. Min kamerat fra 10.komp. har klatret opp på noen kasser og har slått ut ruta og står nå der og skyter nedover bakkene mot nord. Etter en stund slutter han og kommer ned igjen. Han går vestover langs kurekken.

Plutselig kommer det en Ivan springende over gardsplassen ved porten foran meg. Han løper raskt over til trelagerbygningen og forsvinner rundt hjørnet ved Sherman-panseren. Han må være den fullkomne infanterist. Når han løp, så løp han flat langs bakken slik at MG-et hans nesten subbet i bakken. Han var ikke noe stort mål når han beveget seg. Vel men du er en ferdig mann når du kommer tilbake, tenkte jeg, og la sturmgevåret i anlegg, knestående, og der kommer han tilbake i samme friske spurten. Akkurat da jeg skal til å trekke av, så får jeg et geværløp oppe på mitt og mitt løp blir trykt ned. Det er min venn som hvisker til meg. "Ikke fortell dem at vi er her". Avstanden til den løpende Ivan var da 6-7 meter og det var like før han svingte av østover foran porten. Han forsvant og jeg var vel glad til. Så forsvant saniteteren og jeg ble alene. Det var jo trygt å sitte ved siden av Dagros, der jeg var; men det var ikke nok å sitte i ro. Her måtte en bevege seg, hvis en ville ha oversikten. Jeg gikk ut den porten vi hadde kommet inn og rundt hus-hjørnet igjen. Så ser jeg en stor kasse, som står inntil veggen av fjøset, på gardsplassen. Jeg går fram til den og stiller meg på kne inne i den. Bordene i bunnen på kassen, som nå står vertikalt har ca 2.cm åpning og et tverrbord er et ypperlig anlegg for sturmkarabinerløpet. Jeg stirrer inn i røykhavet langs fjøset og bortenforliggende bygning. Derifra skal ingen få komme frem. Denne veien var det MG-skytteren hadde kommet. Noe vern mot kuler og splinter bød ikke kassebordene; men mot innsikt var det da en brukbar kamouflasje. Jeg stirret inn i røyken og synes jeg ser noe som kommer mot meg lengst borte. Enkelt skudd eller automatild, tenker jeg. Enkeltskudd. Knappen blir trykt in og det siktes og avtrekkeren blir dratt gjennom. Fantasien sier at jeg så noen datt sammen der borte. Det er så mye røyk at hva som

har vart der eller ikke, det kan jeg ikke bestemt si. Noen roper på meg bakfra. Det er sanien. Han står på hushjørnet. Jeg trekker meg tilbake fra kassen. Ikke noe trygt oppholdssted akkurat. Saniteteren har en "Panzerfaust" i hånden og forteller at det er krøpet inn en Ivan i panseren ute bak lagerbygningen. Dette er blitt ropt over fra den andre siden av gata, altså fra 9.komp. Nå skal vi knekke den panseren en gang til, sier saniteteren; men du må dekke meg. Som sagt, så gjort. Vi løp over gardsplassen foran våningshuset og inn i vestenden av lagerhuset. Dette var oppdelt i flere rom med tverrvegger, helt opp til taket. En tall rom vil jeg anslå til 5. Det var slått ut to bord i midten av hver tverrvegg, slik at en her kunne komme seg igjennom veggene. Men hva som befant seg i neste rom, fikk en først grei på når en kom inn i rommet. Jeg gikk først med sturmkarabineren i anlegg. Og alle rommene vi passerte var helt tomme, både for folk og lagergods. Da vi kom inn i det siste rommet ser jeg at Shermanpanseren står rett utenfor den åpne porten mot gata. Jeg trekker meg tilbake i det østre, bakre hjørnet av rommet; mens saniteteren går frem til porten med sin "Panzerfaust". En kule med brannsats slår inn i en stor trebjelke ved siden av meg. Det freser godt der inne i veden. Så et forferdelig brak og saniteteren kommer flyvende baklengs inn i rommet og lander på ryggen. Jeg flyr bort til ham og han sitter nå og rister hodet, så er han på bena og løper frem til porten igjen og jeg følger med. Akkurat i overgangen mellom tårn og vogn er det et hull som en gammeldags femøre. "Vekk herifra", hvisker saniteteren og vi drar oss fort tilbake, den veien vi kom. Da vi atter er bak fjøset flyr han over til hovedgata igjen for nå er det ropt panseralarm. Fra alle kanter kryper det frem folk med pansernever og legger seg til rette bak de store trærne som står langs gata.

Jeg får en stund til ettertanke og finner ut for meg selv, at det var vel Ivan med MG-et, noen hadde sett ved panseren. Men nå fikk jeg plutselig lyst på en røyk. I lømna fant jeg en krigssigar, en av disse med et papiromslag som dekkblad. Dette skulle virkelig smake godt. Nervene var jo en del på høykant. Fyr, tenker jeg, det hadde jeg ikke; men vinduskarmen i våningshuset brant. Jeg gikk dit og bøyde meg ned for å tenne min fine sigar. En MG-salve feide over husveggen i overkant av vinduet så murpussen haglet. Jeg gikk automatisk ned på kne og dro meg tilbake til fjøsmuren. Hvem fra Ivan kunne se meg her, skuddene kom jo bakfra. Alt roet seg nå ned. Jeg var alene og nå syntes jeg, at jeg nok hadde vært lenge borte fra mitt eget kompani. Jeg så jo at det var folk på den andre siden av gata; men jeg så ingen jeg kunne dra kjendsel på. Så uten videre overveielser satte jeg kursen bakover den veien jeg var kommet sammen med Høpken. Denne gangen gikk jeg noe lengere bakover og kom over torvet bak kirken. Jeg så en PAK stå i stilling i en vei ut fra torvet i retning sydover. Jeg kom over kirkebakken på stien jeg før på dagen hadde gått sammen med Høpken. Så gikk jeg fremover hovedgata på sørsiden og stoppet i en port. Her hadde jeg stått før, sammen med Baldus og MG-skytteren fra gata, da Ivan brøt gjennom om natten før. En knall og det haglet murstein og huset fikk nye åpninger i begge ender. Ivan skjøt med pansergranater. En kunne formelig høre hvorledes granaten rumsterte nedover husene. Jeg sto akkurat i porten og berget for stein-

spruten. Jeg fortsatte fremover. Da jeg kom fram til det siste huset hører jeg Gran roper på meg. Han så sliten ut. Klårne hans var fillete bak, av granatsplinter som hadde gått gjennom dem. Selv var han ikke skadet. Han var grå i ansiktet. "Hvor har du vært", sa han, "Mehler har spurt etter deg". Jeg fortalte ham da hvor jeg hadde vært. Du får gå ned til Mehler og melde deg tilbake, sa Gran. Jeg gikk da ned i kjelleren til Mehler, slo helene sammen og sa at jeg meldte meg tilbake. "Hvor har du vært, han hørtes slett ikke forbandet ut." På den andre siden av gata, sammen med 10. Komp, sa jeg. Du hører til ei, og du blir her, forstått? "Jawohl, Hauptsturmführer". Audiensen var over. Jeg gikk ut til Gran igjen og vi holdt oss i strøket ved hovedgata og det huset hvor gamlingene satt i. Det ble fort mørkt. Så hører jeg det rasler i kjettinger og hører godt dempet motordur borte ved Sherman-panseren som saniteteren hadde knekket. Ivan holdt på å dra avgårde med den 40-50 m foran oss. Jeg løp opp på trappen der sto det før om dagen en "Panzerschreck", "Ofenrohr" "Bazooka", you name it. Jeg la meg bak den; men fant det håpløst å fyre den av ut i mørket og all rakettgassen ville blåse inn i hallen bak meg. Vi var blitt advart mot hete og trykk bakover ved slike våpen. Jeg kunne da sette fyr på huset og gamlingene var der. Jeg sprang ut til Jens igjen. Han ba meg springe bak kirken og og si fra til stormkanonmannskapet. Og jeg sprang. Kom bak kirken og dundret på en luke. Karene sover vel, tenkte jeg; men luken gikk opp og et hode kom ut. Han lyttet til min redegjørelse og sier at han i dette kullmørke ikke kan gjøre noe med Ivans avtransport. Og da jeg kom tilbake til Gran så var Ivan vekke med sin Sherman. Jens hadde før nevnt at fikk vi en ledig stund så måtte vi møtes og prate litt. Det var tydelig at han var sliten og hadde bekymringer. Men det ble det ikke noe av den praten. Vi hadde nok å gjøre.

Fortsettelse av Kremzow - reportasjen under
nytt navn: Kremzow2.

Det ble utrolig rolig utover kvelden etter at Ivan hadde hentet sin Sherman. Der var ingen virksomhet å spore noe sted. Det føltes nesten foruroligende. Så kommer Jens med beskjed: Vi skal samle oss bak kirken før kl.2400. Vi skal være "Nachhut". Da forsto vi hvorfor det var så rolig. De andre var dratt sin vei. Da det snart var så langt, så gikk vi rolig tilbake til torvet og her ble vi ca.6-7 mann, pluss en stormkanon. Jens, Baldus og jeg. De andre kjente jeg ikke. På klokkeslettet ropte stormkanonkommandanten: "Aufsitzen" og vi krabbet oss opp på stormkanonen. Jeg la ytterst til høyre, halvt på siden, med sturmkarabineren klar i skytestilling. En visste ikke når Ivan fant på noe nytt. Dessuten hadde de gått forbi oss for lenge siden og det var ikke umulig at han fant på en avsnøring. Det var mørkt som i en sekk og det regnet lett. Men det var herlig å få så fin skyss. Beina var blitt slitne etterhvert. Jeg husker ikke hvor lenge vi kjørte; men det endte da med at vi møtte en høyere offiser, som fortalte at stormkanonen skulle refylle ammunisjon og drivstoff og at vi skulle fortsette til fots i retning Stargard. Avstanden ble angitt til 20 km. Så var vi på løffen igjen. Jens, Baldus og jeg ruslet sammen og de andre hang på. Det lysnet av dag igjen og vi kunne se Stargard foran oss. Idet vi kommer nesten frem til husene svingte vi ut en vei mot høyre, som gikk østover igjen. Vi passerte en liten flokk med gutter fra Hitlerjugend som satt i veigrøften ved noen busker. De var fullt bevåpnet med pansernever og sturmkarabinere. Vi strammet oss opp og rettet oss i ryggen da vi gikk forbi dem. De måtte jo få se at vi enda hadde kamphumøret. Vi nærmet oss en veiundergang under jernbanen fra Stargard til "irgendwo".

Før undergangen så jeg at det sto en PAK. Om det var Lage, kunne jeg ikke se, da det ikke var noen å se der. sannsynligvis lå de ved siden av kanonen og prøvde å få en hardt tiltenkt blund. Vi hadde ikke sovet på flere dager, syntes jeg. Mat hadde jeg ikke smakt siden brødsnivene med sirup sammen med Høpken. Ved undergangen svingte vi til venstre og gikk langsmed jernbanen nordøstover. Et par hundrede meter fra veiundergangen gikk jernbanen inn i en skjåring. Her gikk vi opp på selve jernbanen og gikk framover til vi traff Mehler. Han var igang med å få folk opp til skjåringskanten på østsiden. Vi gikk noe lengere fremover og passerte et banevokterhus på vestsiden av jernbanen med utsikt til Stargard. På den andre siden av skinnene var det lagret en stabel med sviller. Idet vi passerer der hører jeg en som roper: "Sie kommen!" Jeg gikk opp skjåringskanten til han som ropte og så at det var en MG-skytter med en hvit bandasje rundt hodet. Han så på meg og idet våre øyne møttes, så så jeg med en gang at det var en nordmann og jeg syntes å se at jeg var velkommen til å legge meg ned ved siden av ham, som jeg da gjorde. Jeg så over kanten på skjåringen og kunne se en Ivan komme løpende mot oss i full fart. Han kastet seg ned og ble borte bak en naken forhøyning i terrenget. Her var det bare å gjøre seg klar til kamp og det ble ikke sagt noe til naboen. Så hører jeg at Jens roper på meg og jeg snur meg og ser ned til skinnene. Der står han og Baldus

og vinker meg ned.

Da jeg kom ned så sier Jens at vi tre har ordre fra Mehler at vi skal ta oss inn til Stargard for å prøve å skaffe mat og ammunisjon. Det er klart at en hest med vogn skal stå klar på en bestemt plass rundt kl.11. Vi skal komme tilbake til stillingene etter mørkets frembrudd.

Det begynner å slå inn granater i skjæringen. Det var vel den russiske VB-en vi hadde sett komme springende og han var vel allerede igang med innskytingen. Vi gikk bort til vokterboligen og så an terrenget bakover mot Stargard. Det var åpne jorder så langt som til bebyggelsen og dit var del vel en km etter min mening. Så ble vi enige om å springe samlet rett tilbake mot Stargard. Så snart vi hørte avskudd fra granatkastere skulle vi dreie av 90 grader og så fly i den retningen til vi igjen hørte avskudd. Så skulle vi ta retning for Stargard igjen. Vi startet samtidig og sprang det beste vi hadde lært. Plupp,plupp,plupp kom avskuddene og vi dreide av og sprang i retning av veien. Krasj,krasj,krasj kom nedslagene; men ikke der vi sprang. Nye Plupp,plupp,plupp og vi satte kursen mot Stargard, det samme skjedde og ved neste bråsving nådde vi veien og grøften. Der stupte vi ned og prøvde å få igjen pusten. Men nå hadde Ivan fått nye mål. En 3.7 cm maskinkanon sto på en tone ute på jordene. Det fantes ikke noe dekning rundt denne kollen. Her kom det en Muli(halvkjedebil) kjørende med 5-6 mann og skulle henge kanonen på bilen. Dette var et mål som helt tok oppmerksomheten fra oss. Det begynte å komme inn flere granatnedslag der borte. En mann sprang ut fra arbeidet, holdt seg på låret og stupte i bakken. "Kom, nå løper vi resten inn til byen", ropte Jens og vi la avgårde det beste vi kunne. Vi nådde frem til husene og passerte en 2 cm maskinkanon som begynte å skyte da vi passerte. Vi stoppet for å se litt og de skjøt over jernbanen. De sa vel hvor Ivan hadde sine granatkastere. En 10,5 cm haubits sto også der; men de hadde vel sparepåbud på ammunisjonen.

Nå var vi kommet inn i en gate med bare nye hus og vi så et som det røk av skorsteinen. Vel tenkte vi, er det røyk, er det folk. Da vi kom inn var det ikke folk der; men det var brød på bordet og varm kaffe på kjelen. Her innvilget vi oss noen minutter med noen brødkiver med syltetøy og kaffe. Men vi var i tidsnød og satte kursen inn mot byen. Nå nærmet vi oss sentrum. Gatene ble større og byggene høyere. Ivan skjøt forstyrrelsesild med tungt artilleri. Vi nærmet oss et veikryss som lå under regelmessig ild. Dette krysset måtte vi over. Så gikk vi så nært som vi torde og la oss ned ved en trapp og begynte å telle hvor lang tid det tok fra avskudd til innslag og hvor lang tid det tok fra innslag til avskudd. Vi fant ut at fra granaten eksploderte på krysset og til neste smell så hadde vi bra tid til å komme over krysset. Men for sikkerhets skyld måtte vi springe. Ofte var det et gode at Ivan var en god artillerist. Vi kunne stole på ham. Han traff som oftest det han skjøt på. Så var det klart, ved neste nedslag, full fart over krysset så langt som mulig nedover den gata som lå rundt hjørnet. Da vi hadde passert hjørnet hørte vi avskuddene og løp litt til før vi kaste oss innbak en trapp. Nedslaget kom som bestilt, midt på krysset. Så gikk vi videre og i en sidegate så vi en kar med en

hest og vogn. Vi spurte om han var fra 9.komp. og det kunne han bekrefte; men han skulle ikke være hestekar for oss. Vi måtte ta over hest og kjerre og kjøre selv. Vel, vi hadde ikke noe valg og overtok doningen. Så sto det jo bare igjen å finne mat og ammunisjon. Det var rart at de ikke hadde sent med ammunisjon fra trosset? Det gikk vel langsomt i oppløsning alt. Det første vi oppdaget i en gate var at en del soldater holdt på å bære ut kasser av et hus. Vel, tenkte vi. Kanskje dette er stedet. Vi kom litt og fant at det var flasker i kassene de bar ut. Ved å se på husets skilt, sa var vi snart klar over at dette var fine greier.

Der sto det: "Mampes Likoerfabrik". Vi bant hesten i nærmeste stolpe og bar ut flere kasser, som ble satt i vognen. Jeg stakk noen små flasker i jakkelomma mi. Men dette var ikke mat for kjempende soldater, så vi spurte hvor vi kunne finne proviant til kompaniet. Noen viste oss veien og sa at det var et hovedforpleiningslager i den andre enden av byen og de viste oss retningen. Vi satte oss på vognen og den stakkars hesten gikk avgårde med sine nye herrer. Langt om lenge kom vi til noen store murbygninger og forsto at vi var kommet frem. Her gjalt det å finne varene hurtigst mulig, for vi visste jo ikke hvor langt Ivan var kommet på denne kanten av byen. Jeg så en soldat som sprang innover en lagerhall og ut i en annen. Han vet nok hvor sakene er, tenkte jeg og sprang etter. Jeg nådde ham igjen ved noen store stabler med striesekker. Jeg så over skuldrene hans da han trakk i en av sekkene. Jeg hørte ikke smellet. Jeg ante et glimt. Jeg merket jeg fløy. Jeg hørte nydelig musikk og sang. Alt ble hvitt. Nå er det slutt, sa jeg til meg selv og følte en herlig lykkefølelse.

Jeg kom til meg selv. Alt var røyk og brann rundt meg, noe grått lå over meg og jeg var sikker på at hele huset var rast sammen. Jeg ropte om hjelp; men ingen kom. Jeg rørte på bena og jeg kunne røre armene. Det som lå over meg var flyttbart med egne krefter. Snart var jeg på bena og famlet meg til en utgang, jeg kunne se. Der sto det en som spurte meg: "Was var denn das?" Jeg lurte på om det ikke var han som hadde trekt i sekken. Jeg bare svarte bare: "Keine Ahnung" og satte kurs for gaten og hestevognen. Blodet randt fra ansiktet og jeg hadde vanskelig med å se. Ute på gaten traff jeg Jens og Baldus. De plaserte meg oppe på hestevognen og lot meg sitte der. Så ser jeg i ørskenen at Jens stopper en liten Opel Olympia med tilhenger. Han river opp døren og sier: "De må ta med en såret fra oss, som må leveres på nærmeste forbindingsplass"! Jens og Baldus hjelper meg inn i bilen og jeg får knapt nok sagt farvel til disse kjernekarer, for denne sjåføren kjører avgårde. Hverken Jens eller Baldus overlevde krigen; men falt noen dager senere.

Dette var min siste dag i 9.kp. "Norge". Dette kompaniet hadde jeg tilhørt i 20 mnd. og det var ikke mange som overgikk det. Jeg vet bare om to. Oscha. Karl Kutsch og Uscha. Heinrich Braden. De holdt ut helt til Berlin og slutten på krigen.